

Vergaderjaar 1996–1997

25 187

Bepalingen in verband met het uitvoeren van baggerwerken en het storten van baggerspecie voor de verruiming en het onderhoud van de vaarweg in de Westerschelde door het Vlaams Gewest (Vergunningwet Westerschelde)

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 17 maart 1997

Algemeen

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de reacties in het verslag over het voorstel van wet. Uit de wijze waarop met name door de leden van de fracties van de PvdA, de VVD, D66 en het CDA is gereageerd maak ik op dat bij deze leden in algemene zin begrip bestaat voor de zeer bijzondere constructie van een voorziening bij wet, gegeven de eerdere totstandkoming van het verdrag tussen Nederland en Vlaanderen inzake de verdieping van de Westerschelde – en de wettelijke goedkeuring daarvan – en gezien ook de bredere context van het goede nabuurschap tussen beide verdragstaten. Verder hecht ik eraan opnieuw te benadrukken dat dit wetsontwerp moet worden gezien als een op de bijzondere situatie toegesneden voorstel. Geenszins wordt beoogd nu al een lijn uit te zetten naar regeling van afzonderlijke projecten, inclusief vergunningverlening, telkens bij afzonderlijke wet; noch minder om vooruit te lopen op overleg met de Kamer over de wenselijkheid van een dergelijke lex specialis. Op een vraag hierover van de zijde van de VVD-fractie wordt hieronder nog afzonderlijk ingegaan.

De leden van de VVD-fractie wezen er op dat destijds bij de parlementaire behandeling van het verdrag de samenhang met andere geregelde dan wel nog te regelen kwesties veel minder direct werd gelegd. Inderdaad is toen van mijn kant desgevraagd opgemerkt dat van bedoelde rechterlijke uitspraak geen directe negatieve gevolgen voor de betrekkingen met Vlaanderen vielen te verwachten. Dat neemt niet weg dat toen reeds alle – zoals mocht worden aangenomen – vereiste ministeriële vergunningen aan Vlaanderen waren verleend. De Vlaamse regering heeft zich toen dan ook geuit in die zin dat het een zaak behoorde te zijn van Nederland hoe, met het oog op het essentiële belang aan Vlaamse zijde, snel een oplossing zal kunnen worden gevonden in de ontstane situatie, waarin er in eerste instantie alsnog een milieueffectrapportage tot stand moet komen. In een mededeling aan de pers op de dag van de uitspraak (14 juni 1996) heeft de Vlaamse Minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, Baldewijns, verklaard overtuigd te zijn dat van de kant van Nederland al het mogelijke wordt gedaan ter honorering van de gemaakte afspraken. Van de zijde van de interparlementaire

Beneluxraad (commissie voor Ruimtelijke Ordening en Infrastructuur) is bij brief van 5 juli 1996 grote bezorgdheid geuit omtrent de nakoming door Nederland van de verplichtingen met betrekking tot de verdieping van de Westerschelde.

In augustus 1996 is het onderhavige wetsvoorstel in de Ministerraad behandeld. Ook in de periode daarna tot heden is er tussen mij en de Vlaamse Minister uitvoerig contact geweest over de inspanning aan Nederlandse kant om vertraging, voor zover deze verband houdt met de vernietiging van de verleende vergunning, te beperken. Mij is verder te kennen gegeven dat het Vlaams Gewest nog steeds overtuigd is van de inspanningen van de Nederlandse regering zoals die ook zijn belichaamd in het wetsvoorstel.

Overigens ben ik niet van mening dat dezerzijds aan Vlaamse zijde (te) hoog gespannen verwachtingen zijn gewekt – noch bij de onderhandelingen over het verdrag of noch tijdens de periode van de parlementaire behandeling omtrent het tijdsbeslag van de normale procedures. De leden van de fractie van D66 evenals die van GroenLinks informeerden hiernaar, vanwege de veronderstelde bezwaren aan Vlaamse kant tegen de vertraging tengevolge van de rechterlijke uitspraak in de aangespannen beroepsprocedure (inzake de verleende Wvo-vergunning). Uiteraard was ook de Vlaamse regering bekend met de bij de natuurbeschermingsorganisaties levende bezwaren, zowel aan Nederlandse als aan Vlaamse kant. Wel relevant voor de verwachtingen was het destijds tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse milieubeweging gesloten convenant, evenals het feit dat namens de Zeeuwse Milieu Federatie (ZMF) was te kennen gegeven dat het voornemen bestond het beroep inzake de Wvo-vergunning in te trekken.

In het verslag zijn algemeen vragen gesteld met betrekking tot de keuze van een vergunningwet als middel om het gestelde doel te bereiken.

Voorop staat dat het wetsvoorstel slechts dient tot «vangnet» in zoverre toch nog niet volledig over alle vereiste vergunningen zou kunnen worden beschikt tegen een tijdstip waarop Vlaanderen redelijkerwijs volgens verdrag moet kunnen overgaan tot uitvoering van de verdieping.

Zoals uiteengezet in de memorie van toelichting heeft de toch wel verrassende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, met de daaraan verbonden consequentie voor o.a. de mer-plicht, geleid tot de conclusie dat deze in het licht van de goede betrekkingen met Vlaanderen het volgen van de wetsprocedure in de zin van artikel 1, vijfde lid, van de MER-richtlijn op zichzelf voldoende zou kunnen rechtvaardigen. Het zou in dat geval uit een oogpunt van het eigenlijke doel – het voorkomen van aanzienlijke vertraging met het oog op het Vlaamse belang – niet zinvol noch effectief zijn geweest voor dat laatste de wetsprocedure te volgen wanneer deze procedure niet tevens zou zijn geïntegreerd (samengevoegd) met eenzelfde traject voor de vergunningverlening. Het ligt in dat geval voor de hand de wetgever voorzover noodzakelijk ook te laten beslissen over de vergunningverlening. De regering is zich er hierbij echter van begin af aan bewust geweest dat het slechts zou mogen gaan om een vangnetconstructie en dat het volgen van de wetsprocedure op geen enkele wijze het risico in zich zou mogen bergen dat vertraging in de eigenlijke wetsprocedure dan wel verwerping van het wetsvoorstel zou leiden tot nog meer tijdverlies dan bij het volledig volgen van de «normale» procedures. Tegelijk is dan ook door de regering besloten de voorbereiding voor een MER onverwijld te starten en reeds lopende, daarvan niet afhankelijke, vergunningprocedures voort te zetten. Een andere gedragslijn zou, daargelaten het risico van onnodig tijdverlies, niet te rijmen zijn geweest met het uitgangspunt dat het parlement ook nog ter gelegenheid van de behandeling van het wetsontwerp zijn voorkeur moet

kunnen bepalen voor de wetsprocedure dan wel voortzetting van de normale procedures.

Bij het kiezen voor deze bijzondere constructie van een wet – door de leden van de CDA-fractie betiteld als vangnetwet – is inderdaad, zoals deze leden veronderstelden, de naar ervaringsregelen te verwachten duur van te doorlopen procedures bepalend geweest. De duur van procedures, zeker voor zover het niet mogelijk is deze te bundelen, is voorwerp van blijvende aandacht van dit kabinet, zoals ook is aangegeven in de door deze leden genoemde nota «Samen Werken aan Bereikbaarheid». De mogelijkheden tot verdere verbetering van inrichting en stroomlijning van de betrokken procedures worden thans door mij in samenwerking met mijn ambtgenoot van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer verder beproefd.

De leden van de VVD-fractie hebben in dit verband gevraagd of het de bedoeling van de regering is voortaan vaker het wetstraject te gaan volgen voor vergunningen voor werken zoals die voor de onderhavige verdieping van de Westerschelde.

In april 1996 is het kabinetsstandpunt Besluiten grote projecten (Tweede Kamer, vergaderjaar 1995–1996, 24 690, nr. 1) aan de Tweede Kamer aangeboden. Daarin wordt niet gekozen voor projectwetgeving als juridisch kader voor de besluitvorming over grote projecten. In het kabinetsstandpunt wordt uitgegaan van een bindende planologische kernbeslissing in de zin van artikel 39 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening als kader voor de besluitvorming over nut en noodzaak en globale lokatie (of tracering) van grote projecten. De concrete inrichting van het te realiseren grote project wordt vervolgens vastgelegd in een uitvoeringsbeslissing, al dan niet op basis van de Tracéwet, op basis waarvan de spa in de grond kan.

Een algemeen overleg van de vaste commissies voor VROM en Binnenlandse Zaken met de minister van VROM op 20 februari 1997 over het kabinetsstandpunt heeft geleid tot de toezegging dat de minister op een termijn van drie maanden na dat overleg, mede aan de hand van een wetenschappelijke analyse terzake, de Tweede Kamer zal informeren over de voor- en nadelen van wetgeving als juridisch kader voor de besluitvorming over grote projecten. Met deze toezegging wordt uitvoering gegeven aan het desbetreffende gedeelte van de motie Hofstra c.s. van 5 november 1996.

De leden van de D66-fractie vroegen of de uitleg die de regering geeft aan artikel 1, vijfde lid, van richtlijn nr. 85/337/EEG is gebaseerd op rechterlijke uitspraken. In dat artikel is bepaald dat «de richtlijn niet van toepassing is op projecten die in detail worden aangenomen via een specifieke nationale wet, aangezien de doelstellingen die met de onderhavige richtlijn worden nagestreefd met inbegrip van de verstrekking van gegevens, dan worden bereikt via de wetgevingsprocedure». In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is deze bepaling geciteerd. Het gaat dus niet om een uitleg die de regering daaraan zou geven.

Dezelfde vraag stelden deze leden naar aanleiding van de passage in het nader rapport dat de kern van de richtlijn eruit bestaat dat de milieu-effecten van het project moeten worden betrokken bij de besluitvorming en dat gelegenheid moet worden gegeven tot openbare discussie op basis van voldoende gegevens. Dit is terug te vinden in de vijfde overweging bij de richtlijn, waarin wordt gesproken van een voorafgaande beoordeling van de aanzienlijke milieu-effecten van bepaalde openbare en particuliere projecten, die dient plaats te vinden aan de hand van passende informatie die verstrekt wordt door de opdrachtgever en eventueel wordt aangevuld door de autoriteiten en het publiek voor wie het project gevolgen kan hebben. De richtlijn vereist niet

dat in aanvulling op de openbare discussie in het kader van de totstandkoming van de wet nog op andere wijze inspraakmogelijkheden worden gegeven.

Naar aanleiding van de opmerking van de leden van de RPF-fractie met betrekking tot de vraag of het hier om een uitzonderlijk geval gaat, zij erop gewezen dat artikel 1, vijfde lid, van richtlijn nr. 85/337/EEG niet vereist dat het gaat om een uitzonderlijk geval. In dit artikel wordt bepaald dat de richtlijn in het geheel niet van toepassing is als een project in detail wordt aangenomen via een specifieke wet. Het vereiste dat er sprake is van een uitzonderlijk geval komt voor in artikel 2, derde lid, van de richtlijn, dat – in gevallen waarin de richtlijn wel van toepassing is – de lidstaten de bevoegdheid geeft vrijstelling te verlenen van bepalingen van de richtlijn. Deze wet is daarop niet gebaseerd, zodat de vraag of het om een zodanig uitzonderlijk geval gaat niet aan de orde is.

De waarde van het instrument milieu-effectrapportage is daarin gelegen dat dit een hulpmiddel vormt om tot een goede besluitvorming te komen, waarbij de gevolgen voor het milieu ten volle worden meegewogen. In dit geval is gekozen voor besluitvorming via wetgeving, zodat via de parlementaire behandeling gewaarborgd is dat de in het geding zijnde belangen aan de orde komen. De beschikbare – in de memorie van toelichting (blz. 5, eerste en tweede alinea) aangehaalde – gegevens zijn daarvoor zeker voldoende.

Voor de besluitvorming over dit wetsvoorstel is het opstellen van een milieu-effectrapport naar mijn oordeel dan ook niet geboden.

Het vijfde lid van artikel 1 van richtlijn 85/337/EEG ziet zoals eerder gezegd op de situatie waarin de besluitvorming over een project in detail via de wetgevingsprocedure plaatsheeft. Dan is, zo luidt die bepaling, de richtlijn niet van toepassing. De richtlijn vereist niet – zoals ook hiervoor in antwoord op een vraag van de leden van de fractie van D66 is aangegeven – dat naast de openbare discussie in het kader van de wetsprocedure nog andere inspraakmogelijkheden worden gegeven.

Inmiddels is de situatie de volgende. De voor de verdieping zelf vereiste van de Westerschelde vergunningen zijn verleend met dien verstande evenwel, dat ten aanzien van de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nog niet sprake is van een onherroepelijk besluit. De beslissing van mijn ambtgenoot van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij op het bezwaarschrift van Vogelbescherming Nederland wordt begin april 1997 verwacht. Daarna loopt de beroepstermijn. Overigens richten de bezwaren van deze organisatie zich niet tegen de verdieping als zodanig doch tegen aard en (te geringe) omvang van de natuurcompensatie.

Ten aanzien van de mer-procedure en de verdere vooruitzichten tot verlening van de vergunningen voor het terugstorten van de baggerspecie bestaat thans de volgende situatie.

De in het kader van de mer-procedure vereiste startnotitie voor het storten van baggerspecie is op 20 december 1996 aangeboden aan gedeputeerde staten van Zeeland. De termijn van de terinzagelegging daarvan liep tot 6 maart 1997.

De verdere wettelijke procedure voor de mer zal vermoedelijk pas aan het eind van dit jaar zijn voltooid. Rekening houdend met dat gegeven, moet worden verwacht dat de vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren niet voor het voorjaar van 1998 haar beslag zal hebben verkregen. Verder valt niet op

voorhand uit te sluiten dat inhoudelijke bezwaren nog kunnen leiden tot schorsing van enige duur van de vergunningbesluiten.

Met het voorgaande verwacht ik ook enig verder inzicht te hebben gegeven in de vraag – met name van de kant van de leden van de fracties van D66 en GroenLinks – welke «tijdwinst» kan worden geboekt met de vergunningwet.

De leden van de fractie van het GPV vroegen of, wat het belang van Vlaanderen betreft, een indicatie gegeven kan worden van de te verwachten negatieve gevolgen voor de scheepvaart, wanneer de verdieping vertraging zou oplopen door te werken volgens de reguliere vergunningprocedures.

De Vlaamse regering heeft mij verzekerd dat het uitblijven van het verdiepingsprogramma met nog eens één tot drie jaar een ernstige bedreiging vormt voor het huidige containervervoer. Op basis van grondig marktonderzoek blijkt dat drie jaar uitstel tot een afleiding van ruim 500 000 TEU kan leiden. De economische impact voor de Vlaamse regio daarvan is bijzonder hoog. Volgens deze marktstudie bedraagt het verlies aan toegevoegde waarde in deze drie jaar dan ruim 7,1 miljard BFr en een verlies aan 3560 man-jaren.

Er vindt algemeen ook een verschuiving plaats naar schepen met een grotere diepgang. Volgens de Vlaamse regering hebben na de ondertekening van de verdragen in januari 1995 enkele rederijen die Antwerpen aanlopen beslist dit ook te blijven doen. Door het opschorten van de aanvang van de verdiepingswerken komt de geloofwaardigheid in het gedrang. Een verder uitstel van één tot drie jaar zou in deze context tot onhoudbare lasten leiden.

De Vlaamse regering wijst ook op de goede samenhang met Rotterdam door de 700 000 TEU die jaarlijks tussen beide havens worden vervoerd. Een verdere vertraging van de verdieping van de Westerschelde kan deze win/win situatie in het gedrang brengen. Volgens de Vlaamse regering kan uitstel immers leiden tot herschikkingen van sommige goederenstromen binnen de range die de gezamenlijke positie van deze belangrijkste Benelux-havens verzwakt en de uitgesproken complementariteit tussen beide havensystemen uitholt.

De leden van de PvdA-fractie constateren terecht dat het onderhavige wetsvoorstel verder gaat dan het enkel bundelen van vergunningprocedures (en verkorting van wettelijke termijnen) zoals vrij recent in de Deltawet grote rivieren (alsmede – minder vergaand – de Wet op de waterkering) is gebeurd. Ingevolge die wetten – en ook in de Tracéwet – worden de vereiste bestuursrechtelijke besluiten nader genomen door de daartoe bij wet aangewezen bestuursorganen dan wel door het naast-hogere bestuursorgaan. De constructie van het onderhavige wetsvoorstel is dat het de wetgever is die het vereiste besluit neemt. Daarmee wordt in feite de wetgever in de plaats gesteld van de onderscheidene bestuursorganen, die volgens de geldende wetgeving het vergunningverlenend gezag zijn. Daaraan doet niet af dat de wet als vangnetconstructie bestemd is een oplossing te bieden voor eventueel nog ontbrekende onherroepelijk tot stand gekomen vergunningbesluiten. Intussen kan de wetgever zich wel in de plaats stellen van het vergunningverlenend gezag doch ditzelfde is binnen ons grondwettelijk stelsel niet mogelijk ten aanzien van de onafhankelijke rechter. Dit laatste behoeft overigens nog niet te betekenen dat de wetgever hier ook heeft te voorzien in een «vervangend» rechtsbeschermingstraject.

Over dit belangrijke punt, waarop in het bijzonder de aandacht is gevestigd door de leden van de fracties van de PvdA, D66 en die van GroenLinks, SGP, RPF en GPV dient het volgende te worden opgemerkt.

Het is weliswaar zo dat wetten als zodanig niet toetsbaar zijn door de rechter. Dit geldt ook de onderhavige «vergunningwet», ook in zoverre deze moet worden aangemerkt als inhoudende een of meer besluiten. Ook bij de totstandkoming van de Algemene wet bestuursrecht is geoordeeld dat de bevoegdheden van de wetgevende macht een zodanige plaats innemen in de constitutionele rechtsorde dat zijn besluiten buiten het bereik van die wet – dus buiten die van de bestuursrechter – moeten blijven. Dit betekent echter niet dat er in het geheel geen bevoegde rechter is. Immers blijft de gewone rechter bevoegd om kennis te nemen van geschillen die hun oorsprong vinden in bezwaren tegen het gebruik van een vergunning, ook al is deze rechtstreeks verleend bij wet. Zoals ook gesteld in het nader rapport aan de Koningin naar aanleiding van het advies van de Raad van State, kan de wetgever niet afdoen aan de bevoegdheid in deze van de (burgerlijke) rechter, daargelaten nog dat een uitdrukkelijke verdragsbepaling (artikel 6 EVRM) de toegang inhoudt tot de onafhankelijke rechter. Wel sluit het volgen van de wetsprocedure de mogelijkheid van een bezwarenprocedure en van een gang naar de bestuursrechter uit. Echter geldt ook in dat geval dat het gebruik van de vergunning in volle omvang aan rechterlijke toetsing kan worden onderworpen. De suggestie zoals die in het verslag is geuit, nl. dat de mogelijkheid van beroep op de gewone (burgerlijke) rechter slechts een onvolledige rechtsbescherming oplevert, acht de regering dan ook onjuist.

De leden van de fractie van het CDA, de VVD en het RPF hebben geïnformeerd naar de reactie van de Europese Commissie.

In september 1996 is het wetsvoorstel zoals het om advies was voorgelegd aan de Raad van State, genotificeerd aan de Commissie. Vervolgens is op 24 februari 1997 een brief ontvangen van de directeur-generaal Milieuzaken, Nucleaire Veiligheid en Civiele Bescherming van de Commissie. Daarin wordt wat het wetsvoorstel betreft geen bedenking geuit doch wordt volstaan met te verzoeken om de Commissie te informeren omtrent de verdere stand van zaken met betrekking tot het wetsvoorstel, en om haar de wet over te leggen zodra het wetsvoorstel is aanvaard. In de brief wordt verder in het bijzonder gewezen op het volgende.

De Westerschelde is van groot belang voor een groot aantal vogelsoorten beschermd door richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand.

De werkzaamheden, ten aanzien waarvan aan artikel 1, vijfde lid, van de MER-richtlijn toepassing wordt gegeven, kunnen grote gevolgen hebben voor de natuurlijke habitats in de zin van artikel 6, derde lid, van de richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn). De betrokken Lidstaat is verplicht de Commissie op de hoogte te stellen van de redenen van groot openbaar belang voor de realisatie van het project. Verzocht wordt dan ook de Commissie binnen twee maanden over die redenen te informeren, alsmede over de voorziene compenserende maatregelen indien en voorzover reeds bekend.

Verder in deze nota naar aanleiding van het verslag wordt ingegaan op hetgeen in deze reactie van de Commissie aan de orde is gesteld uit een oogpunt van de uit artikel 6, derde en vierde lid, van deze Habitatrichtlijn voor Nederland voortvloeiende verplichtingen. Dit geschiedt bij de bespreking van de vragen en opmerkingen die op deze onderwerpen betrekking hebben.

Van de kant van tal van fracties zijn vragen gesteld over de koppeling van de verdieping en de herstelmaatregelen met verwijzing naar de discussie op 15 februari 1996 bij de behandeling van het Verdrag, waar ik gewezen heb op een zoveel mogelijk gelijktijdig uitvoeren van verdieping

en herstelmaatregelen. De leden van de fracties van PvdA, D66, RPF en SGP vroegen of de regering nog eens kan bevestigen dat zij verantwoordelijk is voor de herstelwerken en dat zij dat ook in de toekomst zal blijven. De leden van de fracties van RPF en GPV stelden in dat verband dat bijlage 1 (de kaart) onvoldoende informatie geeft over het verlies aan natuur als gevolg van de verdieping.

De regering onderstreept nogmaals haar verantwoordelijkheid voor de tijdige en adequate uitvoering van natuurherstelmaatregelen, conform het Verdrag. Dit laatste komt ook tot uitdrukking in de omstandigheid dat, alhoewel het financieel gezien een met Vlaanderen gedeelde verantwoordelijkheid betreft (voor Vlaanderen met een maximum van 44 mln gulden) de meerdere kosten die eventueel nodig zijn voor adequate maatregelen zullen worden gedragen door Nederland. Vanwege deze verantwoordelijkheid heb ik in september 1996 mede op voorstel van het Bestuurlijk Overleg Westerschelde de «Commissie Westerschelde» benoemd om mij te adviseren over de te nemen compenserende maatregelen. Ik heb de Commissie gevraagd een wijs advies uit te brengen en te komen met een in kwalitatief en kwantitatief opzicht goed plan. Het plan dient een zo breed mogelijk draagvlak te hebben in de regio, opdat het in staat stelt spoedig na het uitbrengen daarvan het besluit over de voorgenomen maatregelen te nemen. De Commissie zal mij uiterlijk 1 september 1997 haar advies uitbrengen.

De uit te voeren geulrandverdedigingen moeten zoveel mogelijk gelijk oplopen met het verdiepingsbaggerwerk. Hoewel deze geulrandverdedigingen niet expliciet tot de herstelmaatregelen behoren, zijn zij er mede ter bescherming tegen erosie van belangrijke natuurgebieden.

Het valt niet exact aan te geven waar en in welke omvang nadeel ontstaat als gevolg van de verdieping. Wel is met een zekere mate van nauwkeurigheid een indicatie te geven van het areaal aan ondiep-watergebieden en slikken dat als gevolg van de verdieping zal verdwijnen (de schorren ondervinden geen directe invloed van de verdieping). Ook is bekend wat er aan areaal reeds aan het verdwijnen is als gevolg van natuurlijke omstandigheden en eerdere ingrepen (inpolderingen, verdieping etc.). De natuurherstelmaatregelen zullen ook niet één op één vertaald kunnen worden naar dit areaalverlies, maar wel naar het functieverlies zoals naar het gebruik van die ecotopen door flora en fauna. Ook is op de kaartbijlage bij de wet nu nog niet aan te geven waar en op welke wijze gecompenseerd zal worden. De Commissie Westerschelde moet mij immers hierover nog adviseren. Bovendien zullen er ook mogelijkheden zijn voor bepaalde compensaties binnendijs.

Intussen is al tamelijk veel aan onderzoek (monitoring) gedaan in de Westerschelde naar de gevolgen van diverse ingrepen uit het verleden. Dat zal ook worden voortgezet tijdens en ver na de verdieping. De herstelmaatregelen behoeven daar dus niet op te wachten.

Tijdens de parlementaire behandeling van de goedkeuring van het Verdrag op 15 februari 1996 heb ik inderdaad de interactie tussen verdieping en natuurherstelmaatregelen genoemd. Het ging niet zozeer om een gelijktijdige uitvoering daarvan, maar om min of meer een gelijktijdige beslissing van mijn zijde over deze onderdelen. Helaas is de beslissing inzake deze herstelmaatregelen met zeker een jaar uitgesteld, maar de uitvoering van de verdieping zal, vanwege de consequenties destijds van bedoelde uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak eveneens zeker een vertraging van ongeveer gelijke duur hebben opgelopen.

Met betrekking tot het natuurherstel zijn door de leden van de fracties van D66, GroenLinks, de SGP en de RPF enkele vragen gesteld over de

zienswijze van de regering inzake de uit artikel 6, derde en vierde lid, van de Habitatrichtlijn voor Nederland als lidstaat voortvloeiende verplichtingen.

In november 1996 is door de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een eerste tranche van de kwalificerende gebieden voor de Habitatrichtlijn bij de Europese Commissie aangemeld. Onder deze aanmelding behoort ook het Verdrongen Land van Saeftinghe. Dit gebied was al eerder gebracht onder de Vogelrichtlijn (79/409/EEG). Het door het parlement goedgekeurde Verdrag inzake de verruiming van de vaarweg in de Westerschelde biedt voldoende waarborgen voor het naleven van de verplichtingen voortvloeiend uit artikel 6, derde en vierde lid van de Habitatrichtlijn.

Tijdens het tot stand komen van bovenvermeld Verdrag, bij de ratificatie en bij de goedkeuring van het Verdrag is een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen van de verdieping van de vaargeul in de gehele Westerschelde.

Inspraakmogelijkheden dienen op grond van artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn te worden geboden «in voorkomend geval». Gezien het feit dat hier sprake is van een Verdrag tussen Nederland en het Vlaams Gewest is er geen aanleiding gevonden de verdragsteksten aan inspraak te onderwerpen. Het parlement heeft het Verdrag goedgekeurd en daarmee het standpunt van de regering onderschreven dat hier sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, die het noodzakelijk maken de vaarweg naar Antwerpen te verruimen.

Ten aanzien van de te nemen nodige compenserende maatregelen zij opgemerkt dat in het Verdrag is bepaald dat ter verwezenlijking van de verruiming van de vaargeul herstelwerken in verband met het verlies aan natuurwaarden zullen worden voorbereid, uitgevoerd en onderhouden (artikel 2, tweede lid, onderdeel c van het Verdrag). Uit de bijlage van het Verdrag blijkt dat de herstelwerken tot doel hebben ongewenste effecten op de natuurwaarden van de Westerschelde, die al dan niet rechtstreeks ontstaan als gevolg van het verruimingsbaggerwerk, te voorkomen of te verminderen. De herstelwerken kunnen bestaan uit maatregelen voor het behoud of voor het doen ontstaan van nieuwe habitats. Daarnaast kunnen andere maatregelen worden getroffen om ongewenste effecten te voorkomen of te verminderen.

Op dit moment is echter nog niet bekend welke specifieke compenserende maatregelen zullen worden uitgevoerd. De Commissie Westerschelde zal mij daarover adviseren, zoals ik reeds eerder heb aangegeven. Ik acht het hierbij niet uitgesloten dat nog diverse vergunningsprocedures moeten worden doorlopen met het oog op de concrete realisering van een aantal compenserende maatregelen.

Verschillende fracties hebben in het verslag direct of indirect aandacht gevraagd voor suggesties in het aan de Kamer gezonden gezamenlijk commentaar van Vogelbescherming Nederland, de Stichting Natuur en Milieu, de Stichting Het Zeeuws Landschap, Vereniging Natuurmonumenten, Vereniging Zeeuwse Milieufederatie en Wereld Natuur Fonds Nederland. Daarin wordt ook gevraagd of het niet beter zou zijn om de doelstelling van de wet uit te breiden in die zin dat deze wet, op soortgelijke wijze als voor de verdieping en het terugstorten van baggerspecie in de Westerschelde, in de plaats zou kunnen treden voor bestuursrechtelijke besluiten voor de uitvoering van het natuurherstelplan. In dat geval zouden de voorschriften van bijlage 1 van het wetsvoorstel ook betrekking moeten hebben op de wijze van uitvoering van de vereist te stellen natuurcompenserende maatregelen.

Indien op dit punt de suggestie uit bedoeld commentaar zou worden gevolgd, zou de reikwijdte van artikel 1 van het wetsvoorstel moeten worden uitgebreid met de natuurcompenserende werken. Het moge echter duidelijk zijn dat in dit stadium nog niet is vast te stellen welke dat zijn. Doel van de advisering door de Commissie Westerschelde is als gezegd het bereiken van een breed draagvlak, in het bijzonder ook bij de betrokken organisaties en de andere overheden. Het valt dan ook niet in te zien hoe in dit stadium al zou moeten worden geconcludeerd dat er nochtans sprake is van een situatie die noopt tot een analoge wettelijke maatregel (al dan niet als vangnet).

De leden van de fracties van de VVD, D66 en de SP hebben een aantal algemene vragen gesteld met betrekking tot het baggeren en storten, de kwaliteit van de baggerspecie en de kosten van bemonstering en controle.

De respectieve vragen van die leden kunnen voorzover dat in het voorgaande niet reeds is geschied als volgt worden beantwoord.

De baggerspecie in de Westerschelde (voornamelijk zand) is voldoende schoon om weer te worden verspreid in de Westerschelde. Deze specie is ook nodig voor het morfologisch en ecologisch instandhouden van de Westerschelde. Het is in feite een bouwstof voor het watersysteem.

De kwaliteit van de baggerspecie wordt bepaald door de slibfractie. Aan het slib zit namelijk de verontreiniging gehecht. In (sterk) stromende delen van de Westerschelde, ondermeer de geulen en de vaargeul, kan het slib niet of nauwelijks neerslaan. Daarom is de baggerspecie die vrijkomt bij het onderhoud en de verdiepingswerken van schone tot relatief schone kwaliteit. Er is sprake van klasse 0 en 1 specie, met incidenteel klasse 2 specie. Dit laatste komt het meeste voor in het Oostelijk deel van de Westerschelde (dicht bij Vlaanderen) en in het Westelijk deel, als gevolg van lozingen van verontreinigingen via het Kanaal Gent-Terneuzen en van Vlissingen.

Anders is het als er in minder stromende delen van de Westerschelde moet worden gebaggerd of worden gesaneerd. In havens wordt ook klasse 3 en incidenteel klasse 4 specie aangetroffen. Ook de slikken en schorren hebben vaak een slechtere kwaliteit dan klasse 2.

Dit betekent dat het voor de kwaliteit van het water van de Westerschelde en in zijn totaliteit goed is dat er een verdergaande kwaliteitsverbetering wordt nagestreefd. Voor de verdieping en het onderhoud is dat niet nodig.

Inderdaad is het zo dat specie bij storting als afvalstof wordt beschouwd. Maar in feite gaat het hier om een bouwstof voor het watersysteem die uit dat systeem komt. Een Wvo-vergunning voor verspreiding van deze «afvalstof» blijft echter noodzakelijk.

Uit studies (OOSTWEST) en praktijkervaring blijkt dat gebaggerde specie in westelijke richting gestort en verspreid moet worden. Daarom kan bijvoorbeeld niet in de Beneden Zeeschelde gestort en verspreid worden. Er is morfologisch gezien daar ook te weinig ruimte voor. De rapportage over de studie OOSTWEST zal in april 1997 worden uitgebracht.

Ongeveer 2 mln m³ baggerspecie (klei) uit de Wielingen (Nederland) zal op Belgisch grondgebied in de Noordzee gestort worden.

Wanneer de baggerspecie te dicht bij de te baggeren drempels wordt gestort zou dit een versnelde sedimentatie op die drempels veroorzaken. Daardoor zou meer gebaggerd moeten worden hetgeen zowel om ecologische als financiële redenen niet wenselijk is. Te dicht storten bij natuurgebieden (bijvoorbeeld het Verdrongen Land van Saeftinge) kan een verzanding van deze gebieden veroorzaken. Vandaar dat de stortvakken zo zorgvuldig zijn gekozen.

Er wordt gestort op locaties met ongeveer gelijke verontreinigingsklasse en op een diepte van minimaal 7 m. Het fourageergebied van vogels is meestal in gebieden met een diepte van 2 m of minder. De keuze van de stortlocaties is daarop afgestemd. Aangezien er maar weinig slib zit in de baggerspecie ontstaat er geen extra zichthinder, althans niet meer dan op natuurlijke wijze al het geval is. Vogels die fourageren op levende vis zullen daarom geen hinder van de stortingen ondervinden.

Het ligt in de lijn der verwachting dat een aantal locaties gehandhaafd kan blijven voor het storten van onderhoudsspecie na de verdieping.

Baggerspecie die tot nu toe vrijkomt bij het onderhoud van de Beneden Zeeschelde in Vlaanderen wordt deels gestort in de Schaar van Ouden Doel naast de drempel van Zandvliet en deels gebruikt ten behoeve van infrastructurele werken, zoals industrieterreinen, dijken, containerkaden etc.. Het gaat om 2 à 3 mln m³ baggerspecie per jaar die gebaggerd wordt op vier drempels, die inmiddels voldoende diep zijn en die passen bij de vereiste diepgang voor de toekomstige verdiepingswerken. Het is voornamelijk fijn zand met relatief weinig slib.

Ook in het Scheur op Belgisch grondgebied in de Noordzee wordt onderhoudsbaggerwerk uitgevoerd. De baggerspecie, voornamelijk zand, wordt gestort ten Noorden van het Scheur. Het gaat hier om ca. 8 mln m³ per jaar. Voor dit baggeren en storten heeft het Vlaams Gewest vergunning verkregen van België in overeenstemming met de bepalingen van de Oslo-conventie (OSPAR).

Het Vlaams Gewest draagt de kosten van bemonstering en analysering van de baggerspecie voor de verdieping van de Westerschelde, ook in de toekomst. Het beginsel «de vervuiler betaalt» blijft algemeen van kracht ook in dit geval. De monsters die door Nederland worden genomen ter controle van de Vlaamse gegevens worden door Nederland betaald. De kosten daarvoor en andere controlemaatregelen zijn moeilijk in te schatten, maar vallen binnen de normale controle-werkzaamheden en behoren daarmee tot de kosten van handhaving. De in de Vergunningwet bedoelde controles zullen naar verwachting geen extra kosten met zich mee brengen.

Baggerspecie die te vervuild is om in de Westerschelde te verspreiden zal afgevoerd moeten worden. De eventuele kosten daarvan zijn voor Vlaanderen.

Tot nu toe is dit met het onderhoudsbaggerwerk niet aan de orde geweest en naar verwachting zal dit bij de verdiepingswerken, waar op dezelfde plaatsen in het Oostelijk deel van de Westerschelde wat dieper wordt gebaggerd, geen problemen geven.

Tenslotte informeerden zowel de leden van de fractie van D66 als die van het GPV naar de in de memorie van toelichting aangekondigde voorziening op het punt van de regelgeving in het algemeen met betrekking tot de onderhavige soort stortactiviteiten van baggerspecie in stromend water.

Daarover kan thans het volgende worden meegedeeld.

De uitspraak van de Raad van State over verspreiding van baggerspecie in de Westerschelde heeft ook gevolgen voor het verspreiden van baggerspecie in alle andere oppervlaktewateren in Nederland. Het verspreiden of terugstorten in oppervlaktewater van onderhoudsbagger-specie van een kwaliteitsklasse 0, 1 of 2 is vaak verplicht volgens de beleidsplannen voor die oppervlaktewateren. Vooral als het gaat om grote wateren kunnen milieu-aspecten die niet in de Wvo-vergunning aan de orde kunnen komen, in de vergunning op grond van de per 1 januari 1997 in werking getreden Wet beheer rijkswaterstaatswerken (artikel 3, tweede

lid) worden geregeld. Naast de bodembescherming, die meeloopt bij de bescherming van de waterbodem in de Wvo-vergunning, gaat het dan met name om zaken als geluid- en stankhinder. Gezien de omvang van de wateren waar deze activiteiten plaatsvinden, kunnen die aspecten worden afgedekt met een algemene bepaling als in artikel 2, tweede lid, van de bijlage bij het wetsvoorstel. Voor het regelen van deze aspecten is een vergunning krachtens de Wet milieubeheer dus niet nodig.

Verspreiding van baggerspecie in water komt voornamelijk voor in de grote rijkswateren (grote rivieren, Waddenzee, Westerschelde, Oosterschelde, IJsselmeer en randmeren etc.) waar deze baggerspecie als bouwstof voor het watersysteem noodzakelijk is. In regionale wateren wordt deze baggerspecie voornamelijk op de kant gezet, waarvoor ook geen Wm-vergunning nodig is.

Thans wordt bij de ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Verkeer en Waterstaat een aanpassing van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (IVB) voorbereid in die zin dat voor de vraag of er sprake is van een inrichting in de zin van dit besluit het verspreiden van relatief schone baggerspecie in oppervlaktewater, conform het verspreidingsbeleid van baggerspecie, buiten beschouwing wordt gelaten.

Overige opmerkingen

Op de vraag van de leden van de D66-fractie waarom de Staatscommissie voor de waterstaatswetgeving niet is gevraagd te adviseren over het wetsontwerp kan het volgende worden meegedeeld. Het wetsontwerp is, na de in juli 1996 genomen beslissing tot de voorbereiding ervan, medio augustus aan de Ministerraad voorgelegd. In diezelfde periode is het ook voorgelegd aan de Staatscommissie ter kennisneming. Het was immers redelijkerwijs niet mogelijk binnen deze korte spanne tijds het advies in te winnen over een dergelijk spoedeisend voorstel. Nadien heeft de Staatscommissie uit eigen beweging een advies uitgebracht, dat de Raad van State nog juist voor de vaststelling van zijn advies ter kennis kon worden gebracht. Het advies van de Staatscommissie is spoedshalve rechtstreeks vanuit het secretariaat van deze commissie aan de Kamer toegezonden.

De leden van de GPV-fractie informeerden in verband met de geplande stenen oeververdedigingswerken naar de mogelijkheid van daaruit voortvloeiende problemen bij strandingen.

De stenen oeververdedigingswerken zijn voornamelijk gesitueerd in de buitenbochten. Constructies van zand of klei zijn daar niet mogelijk. In principe leidt bij een stranding het contact met stenen in plaats van met zand of klei tot grotere schade. Tot op heden heeft dit bij de al aanwezige oeververdedigingswerken niet tot milieuschade geleid. Persoonlijke ongevallen komen in het algemeen bij deze scheepsongevallen niet voor.

Het scheepvaartverkeer op de Westerschelde wordt begeleid door de Schelde Radar Keten. Het buiten de betonde vaargeul geraken van een schip – wat tot stranding zou kunnen leiden – kan daarmee tijdig gesignaleerd worden, zodat correctie van het vaargedrag mogelijk is.

De leden van de D66-fractie stelden de vraag of de aanbesteding van de werkzaamheden aan beide zijden van de grens tot op heden geschiedt in overeenstemming met de Europese regelgeving.

De Europese Commissie heeft de Vlaamse regering gevraagd te verklaren waarom de verdieping niet Europees is aanbesteed of aanbesteed wordt. Wanneer het antwoord niet naar genoeg zou blijken te zijn van de Commissie zou zij eventueel kunnen overgaan tot ingebre-

kestelling van het Vlaams Gewest en daartoe de zaak aanhangig maken bij het Hof van Justitie te Luxemburg.

Het standpunt van het Vlaams Gewest is overigens dat het reeds bestaande contract voor het onderhoudsbaggeren in de Beneden Zeeschelde en Westerschelde (loopt eind maart 1999 af) ook geldt voor de verdieping op die drempels. Het zijn dezelfde soort baggerwerken met dien verstande, dat ter plaatse iets dieper gebaggerd wordt (1 à 1,5 m). Bovendien kunnen de verdiepingswerken technisch en fysiek niet van de onderhoudsbaggerwerken worden gescheiden. Voor de verdieping moeten echter nieuwe drempels aangepakt worden waar thans geen onderhoud (volgens het contract) wordt uitgevoerd. Dit betreft de drempels bij Vlissingen en in de Wielingen tot aan de Belgisch-Nederlandse grens (in de Noordzee). Het baggeren van deze nieuwe drempels zal volgens de planning (Verdrag, bijlage C, blad 3) pas in het derde en vierde jaar van de verdieping worden uitgevoerd. Dat baggerwerk zal dan ook worden aanbesteed volgens de Europese regelgeving. Verder is de regering van het Vlaams Gewest van mening dat wanneer het contract afloopt de nieuwe baggerwerkzaamheden, zowel voor een deel van de verdieping als voor het daarna lopende onderhoud, ook volgens de Europese regelgeving zullen worden aanbesteed. Tijdens de 40ste bijeenkomst van de Technische Scheldec commissie op 27 september 1995 is dit ook zo besproken.

De leden van de RPF-fractie stelden nog een aantal vragen van meer informatieve aard. Verzocht werd om een actueel overzicht van de verdiepings- en oeververdedigingswerkzaamheden en de wrakopruiming. Gevraagd werd of de regering verzoeken vanuit Antwerpen heeft gehad voor een verdergaande verdieping en of de regering een langetermijnvisie heeft op de ontwikkeling van het Scheldebekken. Tenslotte werd gevraagd naar de stand van zaken met de ratificatie van de in januari 1995 ondertekende verdragen in België.

Leden van de SP-fractie vroegen nog naar de bilaterale afspraken met België om de vervuiling van toekomstige slibafzetting terug te dringen.

Van de zes uit te voeren geulrandverdedigingen, aangegeven op bijlage 1 bij de wet, is die bij Bath thans spoedshalve in uitvoering. Het betreft een gedeelte dat ligt tussen reeds veel eerder aangelegde verdedigingen in het kader van het onderhoud. De betreffende oeververdediging had ook in het kader van het onderhoud snel aangelegd moeten worden, omdat daar sinds enige tijd ernstige erosie optreedt.

De aanbesteding van de eerstvolgende oeververdediging is voor eind van dit jaar gepland. De benodigde vergunningen zijn kortgeleden aangevraagd.

De wrakkenopruiming ligt niet op het oorspronkelijke schema. Maar ook de verdiepingswerkzaamheden zijn zeker met een jaar vertraagd.

Een eerste proefopruiming (wrak Fort Maisonneuve) heeft plaatsgevonden. Na evaluatie zal nader bezien worden op welke wijze en met welke vergunningen de volgende wrakken opgeruimd kunnen worden.

De regering is bekend met het feit dat Antwerpen opteert voor een verdergaande verdieping in de toekomst. Daarover is echter geen verzoek ingediend. Wel heeft de regering, bij de beoordeling van de huidige verdieping en de discussie over de vraag of daarvoor een MER noodzakelijk was, laten blijken dat voor een volgende verdieping eerst een uitgebreid MER opgesteld zal moeten worden.

Aan een lange termijn-visie wordt thans door Rijkswaterstaat gewerkt. In het kader van de Vierde nota waterhuishouding en het Beleidsplan Westerschelde is een dergelijke visie ook gewenst. Rijkswaterstaat zal als

beheerder van de Westerschelde daarvoor een eerste aanzet opstellen en dit eerst in de regio verder in discussie brengen. Basis voor een lange termijnvisie is de studie OOSTWEST die als gezegd binnenkort verschijnt.

De stand van de ratificatie van de in januari 1995 getekende waterverdragen is als volgt.

De Verdragen voor de verdieping van de Westerschelde en de afvoer van het water van de Maas zijn per 1 juli 1996 in werking getreden.

De Verdragen inzake de Bescherming van de Maas respectievelijk van de Schelde zijn in april 1995 geratificeerd door het Waalse Gewest; in januari 1996 door Nederland en in maart 1996 door het Vlaams Gewest. Deze maand bespreekt het Franse parlement de ratificatiewet, terwijl ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verwacht wordt binnenkort te ratificeren.

Het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde legt het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventie en het beginsel dat de beheersing en de vermindering van verontreiniging bij voorrang aan de bron moeten plaatsvinden, vast. Verder schrijft dat verdrag onder meer voor dat het storten en terugstorten, alsmede de verplaatsing in benedenstroomse richting, van verontreinigde baggerspecie in de Schelde zoveel mogelijk wordt beperkt. De Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS) heeft tot taak het opstellen van streefdoelen en van een actieprogramma dat met name maatregelen bevat, gericht op alle soorten puntbronnen en diffuse bronnen van verontreiniging. Doelstelling is de waterkwaliteit en meer in het algemeen het ecosysteem te behouden en te verbeteren. Na een eerste inventariserende fase begint de ICBS nu aan de voorbereiding van een Schelde-actieprogramma.

Artikelen

Artikel 1, derde lid

Ten aanzien van de regeling van de parlementaire betrokkenheid bij de, door middel van een algemene maatregel van bestuur tot stand te brengen, wijziging van de bijlagen bij de wet zijn de leden van de D66 fractie van mening dat een dergelijke procedure een langere termijn dan die van twee weken rechtvaardigt. Inderdaad is deze termijn vrij kort. Geheel ongewoon is deze niet. De Deltawet grote rivieren kent voor de wijziging van haar bijlagen eenzelfde termijn. De wijzigingen zullen vermoedelijk hoofdzakelijk dienen tot aanpassing van de aanwijzing van stortplaatsen respectievelijk van het in artikel 2 van de vergunningvoorschriften geregelde stortregime. Het gaat hier niet in de laatste plaats om belangen van natuur en milieu. Het is daarom belangrijk dat de procedure, waartoe de fase van parlementaire betrokkenheid behoort, een zo snel mogelijk verloop kan hebben.

Artikel 3

De leden van de D66-fractie vroegen of deze bepaling niet kan worden gemist, aangezien beroep geen schorsende werking heeft en de vergunninghouder bij afwijzing van een schorsingsverzoek gebruik kan maken van zijn vergunning. De bepaling biedt echter in meer algemene zin de mogelijkheid om, indien nog geen vergunningbesluit is genomen en redelijkerwijs niet met de uitvoering kan worden gewacht, daarmee aan te vangen.

Bijlage 2

De leden van de fracties van het CDA, de VVD, D66, het GPV en de RPF hebben vragen gesteld met betrekking tot een aantal van de voorschriften in bijlage 2 bij de wet. Deze kunnen artikelsgewijs en in de volgorde van de artikelleden als volgt worden beantwoord.

Artikel 2

In het eerste lid is een maximum aan te storten hoeveelheden baggerspecie opgenomen, zoals ook al in de baggervergunning (en in de vernietigde Wvo-vergunning). Zoals het zich nu laat aanzien zal dit maximum in de praktijk waarschijnlijk niet meer worden dan ca. 17 mln m³. Getracht wordt zo min mogelijk te baggeren en te storten, met name in het oostelijk deel van de Westerschelde, om zoveel mogelijk verlies aan natuurwaarden te voorkomen. Blijkt niettemin dat er een overschrijding zal optreden aan het eind van een kalenderjaar, dan zal het baggerwerk verminderd worden. Een en ander is ruimschoots van te voren te voorzien bij controle van de baggerregisters (artikel 3, zesde lid).

Ten aanzien van de handhaving van het tweede lid wordt het volgende opgemerkt.

Het wetsvoorstel doet door middel van artikel 1, tweede lid, de handhavingsbepalingen van toepassing zijn als gold het vergunningen, verleend volgens de normale proceduregang. Toezicht en handhaving zullen met betrekking tot dit vergunningvoorschrift dan ook plaats vinden conform de bepalingen van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. De instanties die bevoegd zouden zijn de naleving van de vergunningsbepalingen te controleren als de vergunning verleend was op grond van de normale wettelijke procedure, zijn dat ook ingevolge de onderhavige wet. Het betreft hier de toezichthoudende ambtenaren van de provincie en van het Rijk. Het vorenstaande geldt mutatis mutandis ook voor het verdere instrumentarium voor de handhaving zoals de dwangsom en de bestuursdwang.

Omtrent dit onderwerp kan ook verwezen worden naar artikel 3, zesde lid en artikel 5, derde lid.

Het wetsvoorstel doet door middel van artikel 1, tweede lid, eveneens de strafrechtelijke handhavingsbepalingen van toepassing zijn. Dit betekent voorts dat voor dit vergunningvoorschrift ook het volledige strafrechtelijke handavingsinstrumentarium van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewater ingezet kan worden als gold het een vergunning, totstandgekomen volgens de normale proceduregang.

Op de vraag van deze leden wat met milieu bedoeld wordt in artikel 2, tweede lid, van de vergunningvoorschriften kan niet een vaste definitie worden gegeven. In de recente wetgeving zoals de Wet milieubeheer is bewust afgezien van het opnemen van een definitie. In meer algemene zin vallen bij wijze van voorbeeld – te noemen de doelmatige verwijdering van afvalstoffen en een zuinig gebruik van energie en grondstoffen. Gelet op het karakter van het wetsontwerp dat aansluiting zoekt bij de bestaande milieuwetgeving, houdt dit in dat ook voor het begrip milieu aansluiting gezocht moet worden bij de interpretatie van dat begrip in die wetgeving. In ieder geval vallen onder het begrip milieu leefomstandigheden, zoals de toestand van bodem, water en lucht, alsmede hinderaspecten, zoals geluid en geur.

Artikel 3

Omdat het gestorte zand niet in de stortlocaties blijft liggen, of daar zeer

kort verblijft, is geen maximum capaciteit van de stortlocaties te geven. De capaciteit van de stortvakken is echter groot. Studie en monitoring wijst uit dat de gebaggerde specie zoveel mogelijk in westelijke richting gestort moet worden. Daarom is de Westerschelde morfologisch in drie, niet gelijke delen verdeeld. In het oostelijk deel mag in totaal maar maximaal 1 mln m³ worden gestort (in 3 vakken), terwijl daar zeker 11 á 13 mln m³ gebaggerd wordt. In het middendeel mag maximaal 5 mln m³ (in 3 vakken) worden gestort, terwijl daar ca. 3 á 4 mln m³ wordt gebaggerd. In het westelijke, veel ruimere deel van de Westerschelde mag de rest (in 6 vakken) worden gestort. De rest is dus maximaal 14 mln m³. In het Westelijk deel wordt ca. 2 á 3 mln m³ gebaggerd.

In de leden 3 en 4 van dit artikel worden nadere, specifieke eisen gesteld aan een aantal stortvakken. Deze zijn eveneens in de baggervergunning opgenomen. In stortplaatsen nr. 22 en 25 mag alleen zand worden gestort, omdat bij slibhoudend zand de stranden door het slib aangetast kunnen worden.

In stortvak 21 mag alleen klei worden gestort om extra bescherming te geven aan een direct daarnaast gelegen oever. De klei moet daarom niet vloeibaar zijn (via hopperzuigers gewonnen), maar via een baggermolen of kraan. De klei blijft dan compacter.

In stortplaatsen 13 en 19 mag gedurende enkele maanden in het voorjaar en zomer niet gestort worden vanwege milieu-belangen.

Het storten van zand in stortvak Kust van Zeeuws-Vlaanderen (Nr. 22) is bedoeld als vooroeversuppletie. Door de steun aan het strand zal de erosie van het strand afnemen, zodat een strandsuppletie uitgesteld zou kunnen worden. Door de golfwerking is het zelfs mogelijk dat het gestorte zand op het strand komt.

Het register van de stortingen (lid 6) wordt maandelijks door Vlaanderen toegezonden aan de Rijkswaterstaat te Middelburg en te Goes. Deze registers zijn openbaar en kunnen door derden worden ingezien. De controle op de registers wordt op drie wijzen vormgegeven. Steekproefsgewijs wordt van het betreffende gebied een peiling vooraf en achteraf uitgevoerd ter controle van het register en worden bij de dagelijkse patrouille de activiteiten van de sleephoppers gecontroleerd. Aan boord van de schepen is een baggergraaf (soort tachograaf) aangebracht waarop op een fraudebestendige wijze locaties, tijden, stand van de zuigbuis en plaats van lossen opgeslagen wordt. Achteraf kunnen deze registraties wederom steekproefsgewijs vergeleken worden met de maandopgave van Vlaanderen. Ook via de Schelde Radar Keten kunnen de activiteiten van de sleephoppers gevolgd worden.

Artikel 5

Wanneer blijkt dat Vlaanderen zich niet houdt aan de gemaakte afspraken over het toezenden van gegevens over industriële lozingen, zal de Nederlandse regering hierover in overleg treden met het Vlaams Gewest. In het uiterste geval zullen de verdiepingswerkzaamheden worden stilgelegd.

Artikel 6

In de reeds gedurende jaren door Vlaanderen jaarlijks te verstrekken slibbalans wordt een overzicht gegeven van de door de Schelde aangevoerde en weer afgevoerde hoeveelheden slib. In deze bepaling wordt ondermeer aangegeven welke gegevens van belang zijn.

Artikel 7

De verontreinigde baggerspecie uit de Beneden Zeeschelde, voorna-

melijk gelegen bij de toegang naar de Kallosluis, wordt op gecontroleerde wijze geborgen in afgeschermden delen (cellen) van het Waaslandkanaal. Het Waaslandkanaal behoort niet tot het Scheldesysteem. Voor deze stortingen is een MER opgesteld en zijn alle vergunningen verkregen.

Tot nu toe heeft Vlaanderen steeds voldaan aan deze eis, behalve in 1996. Dit had tot reden dat toen alsnog een MER voor deze storting gemaakt moest worden. Vlaanderen zal de niet gebaggerde hoeveelheid extra inlopen.

Verder heeft de regering van het Vlaams Gewest op 19 december 1996 ingestemd met versnelde ontwatering van verontreinigd slib uit de Beneden Zeeschelde in «laguneringsvelden» in het Antwerpse Havengebied. De berging in deze «laguneringsvelden» zal aansluiten op de berging in de cellen van het Waaslandkanaal, die slechts een beperkte capaciteit hebben.

De bedoeling van de verwijdering van verontreinigde baggerspecie uit het Scheldesysteem is dat minder verontreinigd slib door rivierafvoeren en getij wordt opgewerveld en richting Nederland wordt getransporteerd. De waterkwaliteit in Nederland, maar ook op de Beneden Zeeschelde wordt daarmee gediend. De hoeveelheden zijn bepaald aan de hand van de slibbalans die jaarlijks door Vlaanderen wordt opgesteld. Daaruit blijkt dat circa 300 000 ton droge stof slib (circa 900 000 m³ in situ) in de Beneden Zeeschelde als gemiddelde sedimenteert.

In lid 4 is de mogelijkheid opgenomen om de hoeveelheden te wijzigen. De hoeveelheden kunnen aangepast worden op basis van de verhouding tussen de hoeveelheden bepaald in de slibbalans en de hoeveelheden die in werkelijkheid jaarlijks aanslibben. Tot nu toe is er geen aanleiding geweest de te verwijderen hoeveelheid verontreinigde baggerspecie te wijzigen.

De kosten voor de verwijdering van het verontreinigde slib zijn geheel voor rekening van Vlaanderen.

Ook hier geldt dat wanneer blijkt dat Vlaanderen zich niet houdt aan de gemaakte afspraken over de berging van de verontreinigde baggerspecie, de Nederlandse regering hierover in overleg zal treden met die van het Vlaams Gewest. In het uiterste geval zullen de verdiepingswerkzaamheden worden stilgelegd.

Artikel 8

Met het werkplan wordt het Plan van Aanpak bedoeld dat eerder beschreven is in een rapport van de Technische Scheldecommissie uit 1984. In het Verdrag, bijlage C (blad 3) wordt aangegeven aan welke fasering van de werken wordt gedacht. Bijvoorbeeld op welke wijze de verdieping van de drempels wordt aangepakt en met welke fasering. Ook wordt daarin aangegeven wanneer bijvoorbeeld de anker- en noodanker-gebieden worden aangelegd. Het nu gevraagde werkplan is een nadere actualisatie van dit Plan van Aanpak. Zo zal worden aangegeven om hoeveel te baggeren specie het per jaar zal gaan en waar die gestort gaat worden conform artikel 3, leden 2, 3 en 4. Wekelijks zal nader worden uitgewerkt waar gebaggerd en gestort wordt. De gegevens worden in een register bijgehouden (artikel 3, lid 6)

Omdat de werkwijze in feite al bekend is en ook beschreven is in de baggervergunning, is niet een voorschrift nodig dat dit werkplan vóór de werkzaamheden moet zijn ingediend. Dit zou de start van de werkzaamheden kunnen vertragen hetgeen de regering in dit geval niet wenselijk acht. Wel zal dit ingevolge vergunningvoorschrift zo spoedig mogelijk moeten gebeuren en indien mogelijk voor de aanvang van de verdieping. Volgens het tweede lid wordt de aanvang van de werkzaamheden wel tevoren gemeld.

Artikel 9

Bij buitengewone omstandigheden valt te denken aan zodanige verslechtering van de kwaliteit van het oppervlaktewater dat het niet verantwoord zou zijn om de storting te continueren. Het betreft hier een standaardbepaling in lozingsvergunningen.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
A. Jorritsma-Lebbink